

svoja pisma, katerih mu pri ločitvi ni izročila, in dehteča odeja njene postelje se zgrne nad njim za vedno, nepreklicno! Zaroka se razdre, Jean hoče vzeti Fani s seboj v Peruanijo, kjer je dobil mesto podkonzula. Toda v tem odločilnem trenutku je ona treznejša. Odpove se Jeanu, ker njuna ljubezen je itak mrtva in rajša gre k svojemu nekdanjemu ljubčku, graverju Flammantu, ki je postal vsled nje zločinec, prestal kazen in se vrnil k nji in njenemu otroku... Jeanovo življenje je uničeno, vse mrtvo in prazno, doma je bil pretrgal vse stike zaradi Fani in ostalo mu ni nič...

Problem, ki ga obdelava tu Daudet, ni nov, zlasti v francoski literaturi se je snov opetovano obdelala: prostitutka, ki jo resnična ljubezen trajno ali vsaj začas dvigne, v literaturi ni redka prikazen; spomniti se je treba samo na Manon Lescaut, na Damo s kamelijami itd. Daudet je obdelal snov v pestrih barvah, z njemu lastno vervo in južnim temperamentom. Seznani nas z življenjem odličnih umetnikov in njih intimnimi slabostmi, s tragedijami, ki se doigravajo za zaveso legitimnih in nelegitimnih zakonov, povede nas v ateljeje, v salone, v družbo starih koket in v solnčno Provenço, a vse nam slika z dovršenim umetniškim okusom. Markantno so začrtani vsi značaji: Sapho, dobrosrčna in vdana, strastna, divja v svoji ljubezni, vkljub svojim letom vedno enako lepa, „cela lira“; neizkušen fant Jean; stari pohotnež, kipar Caoudal; pesnik La Gournerie, glasbenik Potter, stara Pilarka in njena hči Roza; dvojica Héttémova; inženir Déchelette in njegova zlatolasa ljubica Alice, ki gre vsled njega v smrt in potegne tja tudi njega za seboj; Jeanovi sorodniki, zlasti „Nepridiprav“ stric Cezar; Fanin oče, pijani kočijaž Legrand — vsi so orisani v par potezah mojstrsko. — O prevodu lahko trdim, da dosega v vsakem oziru original. Ves ogenj Daudetovega pripovedovanja je prešel tudi v prevod in da niso imena in milje francoski, bi človek sodil, da čita izvirno delo. Nikjer nerodnih izrazov, ki se radi vrinejo v prevode, nikjer trdih, neokretnih opisov namesto preciznega stavka — vse je umerjeno in uglajeno, jezik in slog blesteč kakor v Župančičevih verzih. Pri sedanji suši na domačem literarnem trgu bodo ljubitelji knjig gotovo radi posegli po tem biseru med prevodi.

Dr. Fr. Sturm.

Jožef Ribičič, Vsem dobrim. Ljubljana 1912. Izdalo in založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“. 80. 100 str. Cena 1 K 50 v.

„Vsem dobrim“ — tako bi se lahko glasil naslov molitveniku ali moralizujoči poslanici ali zbirki dobrih nauk. Pričujoča knjižica pa ni ne to, ne ono, ampak je zbirka treh povesti, katerih prva se glasi „Grbavi Peter“, druga „Máte“, tretja pa „Grad — Srce“. Glavni naslov je torej le posvetilo, ne pa značilni pečat celotne vsebine. Tri sentimentalne povesti obsega ta lično tiskana knjižica.

Po svojem presodku bi dal prednost drugi črtici: pisatelj riše kaj spretno trpljenja in hrepenenja polno življenje malega cigančka-najdenčka, poznejšega umetnika na goslih. Snov sicer spominja na prizore iz Cankarjevega „Pohujšanja v dolini šentflorijanski“, ime ciganke Cinte se čudno lepo vjema s Cankarjevo Jacinto, a stvar je lepo zgrajena in mestoma s poetičnim zanosom nadahnjena. Tiste tri pesmi, ki jih igra Máte na goslih v koncertni dvorani, so po svoji vsebini vredne poštene pohvale. Ta Máte je idealiziran cigan, pravi pesniški bohème, kakršnih v življenju ne poznamo. — Bolj realistična povest je prva; vendar se nam zdi, da vsi motivi ne odgovarjajo realnemu življenju. Ali je verjetno, da bi bil grbav osemleten deček radi svoje telesne hibe tako globoko potrč in tako iskreno pobožen, da bi si sam na vse zgodaj, ko danove zvoni, iskal v cerkvi tolažbe in pomoči? In ko ne najde drugih prijateljev, si jih poišče med živino na paši! — Težka simbolika pa mori tretjo povest; to je nekako pravljica s po-

osebljenimi človeškimi lastnostmi in afekti. Za odrastle je preveč izumetničena in gostobesedno patetična, malim pa ostane spricho svoje meglenosti neumevna. Težko bo najti dečka, ki bi jo prečital do konca. V knjižici je nekaj sličic, a krasé jo le nekatere. Na naslovni list sodi vsekakor drug kliše, n. pr. s str. 71. Inicijalke se prilegajo besedilu; tako je prav. Oče župan na str. 40 je pač smešna figura: tiste vrhnje hlače je oblekel vsaj za petdeset let prepozno. Netočnosti so n. pr. okolo; svetlejšé zasijati; lasje so se vsuli; vzrasti, grad, poleg; zrastel je grad. Poponec je malo znano rastlinsko ime; zakaj ne bršljan ali divja trta? Sicer pa želim „Vsem dobrih“ srečno pot!

J. Wester.

Publikacije Matice Hrvatske za leto 1912. — Bogat po vsebini in obsegu je zadnji dar Matice Hrvatske. Beletrija, spretno izbrana, stopa pred znanstvom, in s tem je ustrezno veliki večini čitateljstva. Redno izdanje šteje sedem knjig: Dr. A. Bazala zaključuje s tretjim zvezkom svojo „Povijest filozofije“ od Kanta do najnovejše dobe — brez Slovanov. Iso Kršnjavi je priredil v prozi in opremil z obširnimi tolmačem drugi del Dantejeve „Božanstvene Komedije“. Sedmo knjigo zabavno-poučnega zbornika „Hrvatsko Kolo“ je s finim okusom uredil dr. Branko Drechsler. Med leposlovnimi sotrudniki čitamo znana in priznana imena: D. Šimunović, A. Tresić-Pavičić, I. Krnic, A. Kostelić, Vl. Nazor, And. Milčinović, M. Ogrizović, M. Šenoa itd. Vjek. Klaić je napisal članek o Kr. Akademiji znanosti v Zagrebu l. 1776.; dr. O. Kučera poroča, kako si je človeški duh osvojil ozračje; dr. F. pl. Šišić se spominja v prisrčnih besedah akademika Natka Nodila; dr. Br. Drechsler pripoveduje v daljši književni študiji iz dobe Bachovega absolutizma o življenju in delovanju dr. Ant. Starčevića; Jos. Pasarić, prevajatelj Merežkovskega, nas seznaja s tem ruskim literarnim kritikom in romanopiscem svetovne slave. Za nas Slovence pa je poučen „Kulturni pregled“, ki nam slika delo hrvatskih kulturnih društev in nas pouči o stanju najnovejše hrvatske književnosti. „Kolo“ krasi dvajset slik; o njih nam poroča And. Milčinović. — Sporazumno s Srbsko književno zadrugo v Belgradu, ki izdaja sedaj vsako leto po eno hrvatsko knjigo, je izdala Matica Hrvatska „Priče“ Bran. Nušića, najboljšega srbskega humorista in komediografa; skupno z Matico Dalmatinsko so izšli „Hrvatski kraljevi“ Vlad. Nazora. — Adela Milčinović je napisala trodejanko „Bez sreće“.

O leposlovnih publikacijah poroča „Zvon“ v naslednjih ocenah.

Vladimir Nazor, Hrvatski kraljevi. Izdala Matica Hrvatska in Matica Dalmatinska. U Zagrebu, 1912. 8°. 125 str.

Sloviti hrvaški poet je s tem delom napravil blesteč poskus, spesniti epopejo narodne zgodovine do dobe, izražene z gorenjim naslovom. Ta Eneida, ki je vtesnjena večinoma v zvonke sonete in opiljene tercine, ne gre sicer ab ovo usque ad mala ter temelji bolj nego Vergilova na resničnih podatkih, čeprav ne manjka legendarne primesi, zlasti v dušeslovnem pogledu. Ne spušča se v neznatne potankosti, izbirajoč le važnejše, značilne točke — seve požlahtnjene — katere usposoblja njih relief nad vsakdanjostjo, da se otmo sivi pozabnosti. Poleg vrlin in uspehov niso zamolčane niti senčne strani: tako se leskeče v vsaki skupini stihov bolj ali manj brušena ost. Kljub neštevilnim scilam in karibdam pri podobnem predmetu se je pesnik umel ogniti pritličnemu frfotanju ter je v znatnem zanosu ustvaril plemenit epsko-liričen mozaik, ponos zavednemu Hrvatu.

V preludiju je zgoščen najsplošnejši filozofem o narodovi prošlosti: kri in solze, solnce in mrak, to je bil naš delež, dokler ni vse palo v črno noč, vendar

„Ljubljanski Zvon“ 1913. XXXIII 1.

4